

Ekosysteemisopimuksen tausta ja tarkoitus

Joensuun kaupunki yhdessä muiden yliopistokaupunkien kanssa on alkukesästä 2020 alkaen valmistellut kaupungin ja valtion välillä tehtävää ekosysteemisopimusta. Neuvotteluihin ovat Joensuun kaupungin lisäksi osallistuneet Business Joensuu Oy, Itä-Suomen yliopisto, Karelia Ammattikorkeakoulu, Pohjois-Karjalan maakuntaliitto ja Pohjois-Karjalan ELY-keskus. Tällä hetkellä olla vaiheessa, jossa valmistellaan sopimus pohjaa tavoitteena saada sopimus hyväksytyksi hyvissä ajoin tämän vuoden aikana.

Sopimukset kehittämisen kärjistä innovaatioekosysteemin vahvistamiseksi tehdään vuosille 2020-2027. Sopimukset mahdollistavat kaupunkien ja valtion tiiviimmän yhteistyön tutkimuksen, kehityksen ja innovaatioiden tueksi. Aietyypiset sopimukset laaditaan neuvotellen pääkaupunkiseudun sekä muiden yliopistokaupunkien ja yliopistokeskuskäytöiden kanssa. Mukana ovat pääkaupunkiseutu (Helsinki, Espoo, Vantaa), Tampere, Turku, Oulu, Rovaniemi, Vaasa, Joensuu, Kuopio, Jyväskylä, Lappeenranta, Lahti, Pori, Seinäjoki, Mikkeli, Kajaani ja Kokkola.

Sopimuksilla kehitetään innovaatiotoiminnan ekosysteemejä eli tiiviitä yhteistoimintaverkostoja, vahvistetaan osaamiskärkiä sekä lisätään tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnan (TKI-toiminnan) vaikuttavuutta. Samalla kootaan tutkimusta ja sitä hyödyntäviä verkostoja isommiksi osaamiskeskittymiksi, joissa eri toimijat täydentävät toisiaan. Yhteistä kaupungeille on, että niiden kehitys perustuu yliopistovetoiseen korkeaan osaamiseen ja sen hyödyntämiseen. Ekosysteemisopimusten kantavana ideana on innovatiiviset ja edelläkävijyyttä tavoittelevat kaupungit, jotka omien vahvuuksien pohjalta hyödyntävät digitalisaation, uusien teknologioiden ja hiilineutraaliuden tuomia mahdollisuuksia ja siten vauhdittavat elinkeinoelämän uudistumista ja kestävästä kaupunkia.

Hallitus on asettanut tavoitteeksi nostaa Suomen tutkimus- ja kehittämismenojen osuuden nykyisestä 2,7 prosentin bruttokansantuoteosuudesta 4 prosenttiin 2030 mennessä. Tähän pääsemiseksi tarvitaan yhteistä näkemystä ja missioita, kunnianhimoisempaa TKI-toimintaa sekä investointeja niin julkiselta kuin yksityiseltä sektorilta.

Kansallisen TKI-tiekartan mukaan korkeatasoinen osaaminen on perusta, jolle tavoitteiltaan kunnianhimoista, alueiden, alojen ja organisaatioiden vahvuudet hyödyntävää, kansainvälisesti kilpailukykyistä ja yhteiskunnan uudistumista tukevaa innovaatiotoimintaa voidaan rakentaa. Valtion ja kaupunkien väliset ekosysteemisopimukset ovat olennainen osa tiekartan uutta kumppanuusmallia, jonka tavoitteena on vahvistaa julkisen ja yksityisen sektorin välistä TKI-yhteistyötä. Osaamiskärkien vahvistamiseksi, leventämiseksi ja vaikuttavuuden lisäämiseksi tutkimusta ja sitä hyödyntäviä verkostoja on koottava isommiksi osaamiskeskittymiksi ja ekosysteemeiksi.

Hallitusohjelmassa linjataan, että yliopistokaupunkien kanssa luodaan erilliset sopimukset julkisen ja yksityisen TKI-rahoituksen strategisesta kohdentamisesta globaalisti kilpailukykyisten ekosysteemien vahvistamiseksi. Ekosysteemisopimukset ovat osa hallituksen toimia, joilla Suomesta halutaan luoda vuoteen 2030 mennessä maailman toimivin kokeilu- ja innovaatioympäristö. Hallitusohjelman strategisena tavoitteena on, että Suomi tunnetaan teknologisen kehityksen, innovatiivisten hankintojen ja kokeilukulttuurin edelläkävijänä. Innovatiivisten julkisten hankintojen määrää halutaan kasvattaa 10 prosenttiin julkisista hankinnoista vaalikauden loppuun mennessä sekä niiden avulla kehittää palveluja, luoda kasvua ja mahdollistaa referenssimarkkinoiden kehittymistä.

Kansallisen kaupunkistrategian mukaan kaupungit toimivat osaamisen ja innovaatiotoiminnan sekä yritystoiminnan kehittämisen alustoina. Strategia tunnistaa, että kaupungit ja valtio yhdessä korkeakoulujen, tutkimuslaitosten sekä elinkeinoelämän kanssa luovat edellytyksiä maailmanluokan osaamiskeskittymille ja innovaatioympäristöille.

Sopimuksessa määritellyt ja neuvotteluissa keskustellut strategiset painopisteet vastaavat päälinjoiltaan opetus- ja kulttuuriministeriön alueella tunnistamia korkeakoulujen osaamiseen perustuvia vahvuuksia. Sopimus on luonteeltaan aiesopimus, joka määrittää osapuolten tahtotilan, tavoitteet ja painopisteet.

Ekosysteemisopimuksen tavoitteet

Ekosysteemisopimusten kantavana ideana on innovatiiviset ja edelläkävijyyttä tavoittelevat kaupungit, jotka omien vahvuuksien pohjalta hyödyntävät digitalisaation, uusien teknologioiden ja hiilineutraaliuden tuomia mahdollisuuksia ja siten vauhdittavat elinkeinoelämän uudistumista ja kestävästä kaupunkia.

Sopimuksilla vahvistetaan vetovoimaisten osaamiskeskittymien ja innovaatioympäristöjen rakentumista sekä suomalaisten toimijoiden kytkeytymistä kansainvälisiin tki-verkostoihin ja arvoketjuihin. Sopimuksilla kehitetään innovaatiotoiminnan ekosysteemejä eli tiiviitä yhteistoimintaverkostoja, vahvistetaan osaamiskärkeä sekä lisätään tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnan (TKI-toiminnan) vaikuttavuutta kaupunkilähtöisesti. Keskeisinä keinoina ovat kaupunkikehityshankkeet, innovatiiviset julkiset hankinnat, tutkimustulosten hyödyntäminen, uudet liiketoimintaekosysteemit, start-up -yhteisöt sekä osaamisen vahvistaminen kansainvälisten osaajien avulla. Toimenpiteiden odotetaan luovan uutta paikallista kehitysdynamiikkaa, kansainvälisesti merkittäviä uusia kasvuavauksia sekä kaupunkien välisen yhteistyön tiivistymistä sopimuksen painopistealueilla.

Kaupungin ja valtion välinen ekosysteemisopimus tukee kaupungin innovaatiovetoista kasvua, kilpailukykyä, elinvoimaa, työllisyyttä ja kansainvälistymistä. Toimenpiteet kohdistuvat pitkäjänteisesti sopimuksessa kuvattuihin strategisiin painopistealueisiin.

Painopistealueet ja niihin liittyvät keskeiset toimenpiteet on valmisteltu yhteistyössä Itä-Suomen yliopiston, Karelia Ammattikorkeakoulu Oy:n, Business Joensuu Oy:n, Pohjois-Karjalan maakuntaliiton ja Pohjois-Karjalan ELY-keskuksen kanssa.

Ekosysteemisopimuksen sisältöä ja valmistelutilannetta esitellään tarkemmin kokouksessa.

Valmistelija: kansliapäällikkö

Kaupunginjohtajan päätösehdotus:

Kaupunginhallitus päättää

merkitä ekosysteemisopimuksen valmistelutilanteen tiedoksi.

Päätös:

Merkittiin tiedoksi.

Business Joensuu Oy:n toimitusjohtaja Harri Palviainen oli kokouksessa asiantuntijana asian käsittelyn aikana.

Sopimusta koskevia neuvotteluja on jatkettu loppuvuoden aikana työ- ja elinkeinoministeriön kanssa ja liitteenä on neuvottelutuloksena laadittu innovaatiotoiminnan ekosysteemisopimus Joensuun kaupungin ja valtion välillä.

Sopimuksen liitteenä on alustava toimenpidesuunnitelma, johon sisältyy tavoitteet, toimenpiteet 2021-2023 ja niiden rahoitustarve/vuosi.

Ekosysteemisopimuksen kokonaisrahoituksessa sovelletaan ohjeellista jakosuhdetta, jossa paikallinen omarahoitusosuus (Joensuun kaupunki ja muu julkinen rahoitus) on 40 % ja EU:n kestävän kaupunkikehittämisen rahoituksen osuus 60 %. Käynnistysvaiheen AKKE-rahoituksessa sovelletaan samaa rahoitussuhdetta. Mahdollisessa ylläalueellisessa teemaverkostossa sovelletaan tästä poikkeavaa rahoitussuhdetta.

Joensuun kaupunki on omassa budjetissaan varatunut sopimuksen mukaiseen rahoitusosuuteen.

Valmistelija: kansliapäällikkö

Kaupunginjohtajan päätösehdotus:

Kaupunginhallitus päättää

hyväksyä Innovaatiotoiminnan ekosysteemisopimuksen Joensuun kaupungin ja valtion välillä liitteen mukaisesti.

Päätös:

Asia päätettiin ottaa lisälistalta käsittelyyn.

Hyväksyttiin yksimielisesti.

KH 15.02.2021 § 81
21/00.04.00/2020

Joensuun kaupungin ja Työ- ja elinkeinoministeriön välinen Innovaatiotoiminnan ekosysteemisopimus on allekirjoitettu ja julkistettu 9.2.2021. Allekirjoitettu sopimus on liitteenä.

Sopimuksen mukaan sopimusta varten Joensuun kaupunki perustaa johtoryhmän, jossa ovat edustettuina sopimuksen paikallinen pääosapuoli Joensuun kaupunki ja muut paikallisesti tarpeelliset yhteistyötahot.

Johtoryhmä vastaa sopimusta toteuttavien ja sopimuksessa mainittujen strategisten painopisteiden mukaisten hankkeiden ja toimenpiteiden valinnasta sekä toteutuksen seurannasta. Joensuun kaupunki sopii yhteistyökumppaneiden kanssa yhteiset toteutuksen periaatteet ja ohjaustoimintokäytännöt.

Johtoryhmän kokoonpanoa on valmisteltu yhteistyössä paikallisten yhteistyötahojen kanssa. Johtoryhmässä tulee olla Joensuun kaupungin lisäksi edustettuina Business Joensuu Oy, Pohjois-Karjalan ELY-keskus, Pohjois-Karjalan maakuntaliitto, Itä-Suomen yliopisto, Karelia ammattikorkeakoulu, Riveria ja Pohjois-Karjalan kauppakamari.

Johtoryhmän puheenjohtajaksi olisi perusteltua nimetä kaupunginjohtaja Kari Karjalainen ja antaa kaupunginjohtajalle valtuudet nimetä muut johtoryhmän jäsenet edellä mainituista yhteistyötahojen esittämämistä edustajista. Menettely olisi joustava pitkä sopimuskautsi huomioon ottaen kokoonpanon mahdollisten muutosten päivitykset huomioon ottaen.

Valmistelija: kansliapäällikkö

Kaupunginjohtajan päätösehdotus:

Kaupunginhallitus päättää

- merkitä Työ- ja elinkeinoministeriön kanssa allekirjoitetun innovaatiotoiminnan ekosysteemisopimuksen tiedoksi
- nimetä sopimuksen mukaisen perustettavan johtoryhmän puheenjohtajan

- valtuuttaa kaupunginjohtajan päättämään johtoryhmän muusta kokoonpanosta yhteistyökumppaneiden esitysten pohjalta.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Kaupunginhallitus nimesi johtoryhmän puheenjohtajaksi kaupunginjohtaja Kari Karjalaisen.